

Integrationsstrategi med inriktning nyanlända

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Sammanfattning	3
Övergripande mål	3
Integrationsområden	4
Boende	4
Utbildning och språk	4
Arbete	4
Attityder	4
Socialt deltagande – mötesplatser	5
Bakgrund	5
Globalt till lokalt integrationsarbete	6
EU	6
Nationellt	6
Regionalt	6
Lokalt	7
Avgränsningar i strategin	7
Definitioner	7
Genomförande av strategin	8
Underlag till strategin	8
Nulägesbeskrivning	9
Kartläggning	9
Verksamheter och projekt	9
Insatser för att nå målen	10
Ansvar och fortsatt arbete	10

Sammanfattning

Bollebygds kommun har en vision om att vara kommunen där man bor bra och lever länge. Utifrån den utgångspunkten är det viktigt att nya invånares kompetens, kreativitet och arbetskraft tas tillvara på bästa sätt.

Integrationsstrategin är ett led i det arbetet och har som övergripande mål att Bollebygd ska bli en attraktiv plats att bo och verka i, för alla människor, oavsett ursprung. Ett attraktivt samhälle är tolerant och inkluderande, och mångkultur är en del av dess dynamik. En framgångsrik integration bidrar till kommunens attraktivitet och kan på så sätt både främja inflyttning och stävja utflyttning.

Arbetet med att ta fram integrationsstrategin tog sin början under våren 2016 och underlaget har främst bestått av resultaten från olika dialogformer med medborgarna i kommunen. En workshop på temat integration genomfördes i kommunen i maj 2016 och följdes upp med fokusgrupper under hösten 2016.

De identifierade integrationsområden som Integrationsstrategin bygger vidare på som viktiga utvecklingsområden är boende, utbildning och språk, arbete, attityder och socialt deltagande – mötesplatser.

Vision

Alla invånare i Bollebygds kommun oavsett etnisk och kulturell bakgrund ska ges samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter att förverkliga och utveckla sitt vardagsliv samt känna sig delaktig i kommunen.

Övergripande mål

Övergripande mål för integrationsstrategin har varit Kommunfullmäktiges vision för Bollebygd ”Bollebygd – kommunen där vi bor bra och lever länge”.

Med utgångspunkt i visionen har övergripande mål formulerats av kommunfullmäktige. De övergripande målen är fyra till antalet och gäller från och med 2016 till och med 2019:

- Ökat arbetsdeltagande
- Trygga och goda uppväxtvillkor
- Åldrande med livskvalitet
- Hållbar livsmiljö

Integrationsområden

Under arbetet med att ta fram underlaget för integrationsstrategin, genom workshop och samtal i fokusgrupper har några centrala teman för integration mejslats fram. En grundläggande förutsättning står för sig själv, och det är behovet av ett tydligt uttalat ansvar, ansvar för integrationsarbetet, vuxenansvar och ansvar för att budget finns för att arbeta med integration. Utöver en tydlighet kring ansvarsfrågan återkommer behovet av mötesplatser, boende, utbildning, arbete, attityd och socialt deltagande ofta i materialet från workshop och fokusgrupper.

Boende

Möjligheten till egen bostad är viktigt för att kunna etablera sig i ett samhälle. Boendeformer som främjar kontakten mellan olika grupper underlättar integrationsprocessen. Frågan är central för att skapa trygghet och livskvalité.

MÅL

- Alla ska ha tillgång till ett skäligt boende på lika villkor.
- En ökad mångfald i samtliga orter.

Utbildning och språk

Utbildning, vare sig det gäller grundskola, gymnasium, vuxenutbildning eller språkutbildning, är nödvändigt för att kunna förverkliga sina personliga mål. Utvecklingen i samhället innebär att högre utbildning och språkkunskaper har blivit allt viktigare för inträdet på arbetsmarknaden.

MÅL

- Verka för bra kunskap i svenska språket och värdesätta språkkunskaper.
- Ökade förutsättningar för att främja och underlätta för utbildning.

Arbete

Med arbete menas ett jobb som tillgodoser individens behov och ger en långsiktig trygghet. Arbete är väsentligt för människors möjlighet till ett tillfredsställande vardagsliv och utveckling, vilket är en förutsättning för ett fungerande samhälle.

Mål

- Ta vara på varje invånares kompetens och bakgrund.
- Underlätta förutsättningar för inträde på arbetsmarknaden, så alla får likvärdiga möjligheter till arbete.

Attityder

Attityd handlar om att respektera och ge möjlighet för andra individer att utvecklas. Ett samhälle med positiv attityd till mångfald har mycket större möjligheter att lyckas med integrationen och öka trivselen för alla.

Mål

- Verka för att medvetandegöra attitydfrågor kring integration och mångfald.
- Möjliggöra för en öppen dialog gällande olikheter och fördomar, samt motverka diskriminering

Socialt deltagande – mötesplatser

Med socialt deltagande menas möjligheten att påverka sin sociala utveckling, medan inflytande handlar om påverkan på samhällets utveckling. Deltagande kan vara aktiviteter på det individuella planet vilket också inrymmer vilka normer, värderingar och bemötanderegler som finns i en kultur. Inflytande handlar om att tillvarata politiska och demokratiska rättigheter och skyldigheter. Båda nivåerna är viktiga för en lyckad samhällsutveckling.

För att alla ska kunna känna sig delaktiga är öppna och naturliga mötesplatser viktiga och där personer med skilda kulturella, religiösa och sociala bakgrunder kan mötas på lika villkor. Mötesplatser skapar broar mellan kulturer vilket ger alla invånare ett rikare vardagsliv och bidrar till en positiv tillväxt i samhället.

En av de viktigaste och effektivaste åtgärderna för integration är att säkerställa ett civilsamhälle som mår bra över tid, väl fungerande föreningar som är nyttiga genom att finnas och erbjuda aktivitet för en bred målgrupp.

MÅL

- Bidra till ökad möjlighet för socialt deltagande och inflytande.
- Sprida information och kunskaper om demokratiska rättigheter och skyldigheter samt myndigheters verksamhet.
- Medverka till att det finns öppna mötesplatser som uppmuntrar till initiativ och möjliggör aktiviteter.
- Stötta föreningslivet för att bidra till ökade möjligheter för ett innehållsrikt vardagsliv även utanför skola och arbete.

Bakgrund

Det strukturerade mottagandet av nyanlända i Bollebygd har bakåt i tiden varit marginellt och har i mycket grundats i eventuell tillgång på hyresbostäder. Fram till 2012 fanns det en integrationssamordnare i Bollebygd som tog emot och installerade nyanlända i kommunen och därefter följde de enskilda individerna under hela etableringstiden. I och med inträdet i Boråsregionens etableringscenter, BREC fördes denna resurs över till Borås och BREC. Vad som har framkommit under året och särskilt aktualiserats sedan den nya anvisningslagen antogs, är att det saknas en funktion i kommunen som arbetar med de nyanländas integration i Bollebygd. BREC ansvarar enbart för det initiala mottagandet i kommunen. Det ingår inte i BREC uppdrag att arbeta med det följande och fortlöpande integrationsarbetet inom Bollebygds kommun. Lagar som styr och reglerar kommunens mottagande är:

Etableringslagen

Den 1 december 2010 trädde lagen (2010:197) om etableringsinsatser i kraft. I och med den nya lagen övertog Arbetsförmedlingen det samordnande ansvaret för nyanlända från kommunerna i den så kallade etableringsreformen. Syftet med etableringsreformen var att skapa enhetlighet samt påskynda och underlätta nyanländas etablering i arbetslivet. Kommunerna har därmed en viktig roll i att stödja de nyanlända med introduktions- och etableringsinsatser.

Kommunen får under 24 månader ersättning med ett schablonbelopp som fastställs varje år. Schablonbeloppet ska täcka kostnader för etableringsinsatser för nyanlända personer för exempelvis:

- mottagande och praktisk hjälp vid bosättning
- särskilda introduktionsinsatser eller merkostnader i skola, förskola, fritidshem och barnomsorg
- utbildning i svenska för invandrare
- samhällsorientering

- tolk
- andra kommunala insatser för att underlätta etablering i samhället
- vissa kostnader för ekonomiskt bistånd och administration.

Arbetsförmedlingen upprättar en så kallad *etableringsplan* för de nyanlända som omfattas av lag 2010:197. Etableringsplanen innehåller olika insatser som samverkande aktörer ger till den nyanlände och varar under 24 månader.

Lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning

Bosättningslagen (2016:38) omfattar nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd som flyktingar eller annan skyddsbehövande enligt vissa bestämmelser i utlänningslagen (2005:716) samt anhöriga till dessa personer. Anvisningar till kommunerna omfattar nyanlända som vistas i anläggningsboenden och kvotflyktingar.

Hur många nyanlända varje kommun ska ta emot beror på kommunens storlek, arbetsmarknadsläge, det sammantagna mottagandet av nyanlända och ensamkommande barn samt hur många asylsökande som redan vistas i kommunen. Regeringens avsikt är att kommuner som har en jämförelsevis god arbetsmarknad, stor befolkning, lågt mottagande och förhållandevis få asylsökande kommer att få ta emot fler nyanländ

Globalt till lokalt integrationsarbete

Internationellt

FNs konvention om mänskliga rättigheter och barnkonventionen ligger till grund för kommunens arbete i alla verksamheter som genomsyrar integrationsstrategin och den tillhörande handlingsplanen.

EU

EU antog 2004 elva grundprinciper för integration (se bilaga 1) som ska vara vägledande för medlemsstaterna vid utformningen av policy och program inom integrationsområdet. Det finns sedan 2009 en antagen rättslig grund för åtgärder som stödjer ländernas arbete med att främja integration. På europeisk nivå deltar Sverige även i Europarådet för integrationsfrågor.

Nationellt

Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket, och länsstyrelserna har i uppdrag av regeringen att, i samråd med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), utveckla och förbättra samverkan och samordning i etableringsprocessen för nyanlända. En lokal överenskommelse (LÖK) ska tydliggöra uppdrag, ansvarsfördelning, roller och rutiner mellan myndigheter samt vara ett strategiskt dokument för hur samverkan kan utvecklas.

Regionalt

Länsstyrelsen har ett stort och brett ansvarsområde när det gäller insatser för nyanlända. Det arbetet sker till största del i samverkan med andra aktörer, som exempelvis kommuner, företag och statliga myndigheter.

Länsstyrelsen driver och deltar i planering, organisering och genomförande av insatser för nyanlända. Detta sker på nationell, regional och lokal nivå i samverkan med kommuner, statliga myndigheter, företag, organisationer och föreningar.

Borås etableringscenter arbetar med målgruppen nyanlända som är kommunplacerade inom upptagningsområdet för Boråsregionens Etableringscenter och som omfattas av statsbidragsförordningen. Nyanlända i följande kommuner ingår i ansvaret: Bollebygds kommun, Borås Stad och Marks kommun.

BREC uppdrag är att matcha varje ledigt boende som respektive kommun kan få fram mot de

anvisningar som Migrationsverket gör. Huvudansvaret för att få fram bostäder ligger på respektive kommun.

Lokalt

De senaste åren har mottagandet av nyanlända i Bollebygd varit lågt, vilket inneburit att kommunen har handlagt mottagnings och integrationsfrågor inom Individ och familjeomsorgens socialtjänst och öppna verksamhet inom Resursteamet.

I och med ett stigande antal nyanlända har det blivit tydligt att Individ-och familjeomsorgens ordinarie organisation inte har kompetensen eller utrymmet att arbeta effektivt och strategiskt med integrationsfrågan.

Under 2016 anställdes en projektledare för att arbeta med mötesplatser och flyktingguider för nyanlända i Bollebygds kommun. Finansieringen av projektet sker genom § 37a-medel från Länsstyrelsen.

I början av 2017 är planeringen att en integrationssamordnare påbörjar sin anställning i kommunen. Tillsammans med projektledaren för flyktingguide och flyktingsamordnaren från BREC bildar integrationssamordnaren ett team som utvecklar det lokala arbetet med integration i Bollebygd. Integrationssamordnaren kommer att arbeta nära kommunens arbetsmarknadsteam.

Avgränsningar i strategin

Integration inkluderar alla grupper i samhället. Avgränsningen i denna strategi består i att omfatta frågor utifrån etnisk och kulturell bakgrund. Strategin behandlar därmed till exempel inte fysisk- och psykisk funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Handlingsplanen ska ha en bred utgångspunkt där insatserna ska komma till nytta för alla invånare och organisationer samt vara generellt inriktade för att stärka livskvaliteten och deltagande i samhället.

Definitioner

Nedan angivna definitioner beskrivs utifrån etnisk och kulturell bakgrund och ska tolkas inom avgränsningen i strategin.

Utrikes född: Person som är folkbokförd i Sverige men som är född i något annat land.

Utländsk bakgrund: Person som är utrikes född eller född i Sverige med två utrikes födda föräldrar.

Svensk bakgrund: Person som är född i Sverige med en eller två inrikes födda föräldrar.

Invandrare: Person som flyttar från ett land till Sverige för att bosätta sig en längre tid, enligt folkbokföringen i Sverige minst ett år.

Integration: Definitionen av integration är en individuell uppfattning och skiljer sig mellan individer. En övergripande uppfattning är dock att integration avser den sociala process som gör det möjligt att bilda en sammanhållen helhet utifrån skilda gruppers intressen, erfarenheter och särart. Integration betyder att olika grupper i samhället inte behöver ge upp sin särart för att uppnå likvärdiga ekonomiska, sociala och politiska villkor. Vidare är integration en ömsesidig process även om uppmärksamheten ofta riktas på de grupper som ska komma in i samhället. Förändringen involverar både de(n) grupp(er) som ska integreras och samhället i stort, det vill säga att både majoriteten och minoriteten ska anpassa sig till varandra.

Mångfald: Det finns ingen officiell definition. Varje individ bär med sig en uppsättning likheter och olikheter som gör oss till de unika personer vi är. Mångfald kan ses som ett tillstånd där olikheter samspekar på ett bra sätt och leder till produktivitet och kreativitet inom en organisation/samhälle. Mångfald handlar om att erkänna alla kulturers jämlikhet och värdighet, liksom varje folks rätt att slå fast och bevara sin kulturella identitet och få den respekterad av andra.

Genomförande av strategin

Uppdraget att ta fram en integrationsstrategi har sin formella grund i ett initiativärende i Bildnings- och omsorgsnämnden.

Uppdraget är formulerat som följer,

”Med anledning av att Bollebygds kommun har ett ökat mottagande av asylsökande och ett avtal med migrationsverket om flera ensamkommande barn, önskar jag att man från kommunens sida ser över hur vi jobbar med integration.

Det är ju en mycket viktig fråga i ett samhällsligt perspektiv men framförallt för våra nyanlända. Vi önskar att de skall bli delaktiga och aktiva invånare i vår kommun, men då måste vi också ge dem rätt förutsättningar och möjligheter att kunna förstå hur de blir delaktiga i vår vardag.

Möte mellan människor är en förutsättning, och det kunde därför vara lämpligt med t.ex. en centralt belägen lokal där man kan ha olika workshops och aktiviteter där politiker, personal, tjänstemän och flyktingsamordnare tillsammans med lokala intresseföreningar och olika frivilligverksamheter kan mötas, lysna och få förståelse och nödvändig insikt för att kunna skapa en integration som är baserad på delaktighet och tillgänglighet.

För att detta skall lyckas, krävs en målinriktad och dokumenterad strategi, där Bollebygds kommun är den sammanhållande länken och den som har det övergripande ansvaret.

Mitt förslag till Bildnings- och omsorgsnämnden är därför att ge förvaltningen i uppdrag att snarast ta fram en integrationsstrategi.

Bollebygd 23 februari 2016

Bente Johansson (M)”

Uppdraget riktades till Bildnings- och omsorgsförvaltningens tjänstemän. I den s.k. Integrationsgruppen inom förvaltningen har frågan diskuterats löpande under 2016 och Integrationsgruppen har också fungerat som styr- och referensgrupp för arbetet med att ta fram strategin.

Till strategin görs en handlingsplan som tydligt ska peka ut vad som ska göras framöver inom kommunen. Varje nämnd får årligen i uppdrag att ta fram ett förslag till hur de ska bidra från respektive verksamhet till handlingsplanen. Inkomna förslag sammanställs av integrationssamordnare och antas av kommunstyrelsen.

Underlag till strategin

Som underlag till strategin har kunskap inhämtats från andra kommuners integrationsarbete, erfarenheter från samverkan inom Boråsregionens integrationscentrum, forskningsrapporter, undersökningar myndighetstexter. En del i underlaget är en översyn av det integrationsarbete som pågår i kommunen idag genom projekt och ordinarie verksamhet.

För att stärka förankringen och få mer kunskap kring integration har en workshop hållits som uppstart av framtagandet av integrationsstrategin. Till workshopen bjöds tjänstemän inom kommunen, lokalpolitiker och föreningslivet in. För att få en så bred förankring som möjligt har workshopen kompletterats med fokusgrupper med ideella strukturer, nyanlända som kom för 4-8 år sedan, idrottsföreningar, nyanlända ungdomar 13-17 år, ungdomar på Krafthuset 13-17 år och en grupp som visat intresse för integrationsfrågor.

I fokusgrupperna diskuterades frågeställningarna enligt nedan:

- Hur kan integrationen i Bollebygd förbättras?
- Hur kan du och/eller det du företräder tjäna på en bättre integration i Bollebygd?

- Vad kan du/ni göra för en bättre integration i Bollebygd?
- Vad krävs från samhällets sida för att du/ni skulle kunna bidra i en högre omfattning i integrationsarbetet?
- Kan du/ni tänka dig/er att bli guide/språkvän? Vad krävs för det?

Resultatet i form av prioriterade integrationsområden och mål i denna integrationsstrategi bygger sammantaget på underlagen från workshopen och fokusgrupperna.

Nulägesbeskrivning

Utrikes födda (och utländsk bakgrund) ska inte ses som en homogen grupp, utan det är viktigt att se att det skiljer sig på individnivå, men för att belysa de olika möjligheter som finns i samhället är en generalisering nödvändig.

Kartläggning

För att få en uppfattning om hur många individer med utländsk bakgrund som omfattas av det planerade integrationsarbetet har statistik tagits fram med hjälp av BREC, över hur mottagandet i Bollebygd har sett ut sedan 2014.

Mottagning av nyanlända i Bollebygd

- År 2014
4 vuxna och 6 barn, för samtliga är etableringsperioden är slut.
- År 2015
6 vuxna och 7 barn.
- År 2016
17 vuxna och 22 barn.

Totalt inskrivna i Bollebygds kommuns etablering hösten 2016 är 52 personer, 30 är ABO-från anläggningsboende, 13 är EBO- det vill säga har ordnat boende i kommunen på egen hand, 4 har kommit som anknytning, 4 har kommit som anknytning till ensamkommande barn och 1 har kommit som sekundär vilket innebär att man har anvisats boende i en annan kommun innan Bollebygd, samtliga omfattas av statsbidragsförordningen.

Från och med 1 januari tom 1 december 2016, beräknas totalt 39 nyanlända, varav 17 är vuxna över 20 år, 22 barn och ungdomar tagits emot.

Verksamheter och projekt

Boråsregionens etableringscenter, BREC ansvarar för mottagandeprocess samt samhällsorientering. Inom mottagandeprocessen genomförs ett mottagningssamtal med stöd av en checklista. Ansvaret att ordna bostad ligger på kommunen men flyktingsamordnaren hos BREC sköter det praktiska runt bosättningen när väl en bostad är ordnad i respektive kommun. BREC ordnar också med anmälan till SFI, samhällsorienteringen, att ansökan om glappersättning görs, anmälan till barnomsorg och skola för barnen samt länkar vidare till kommunen eller sjukvården.

Alla kommuner är skyldiga att erbjuda alla nyanlända samhällsorientering. Genom BREC erbjuder Bollebygd samhällsorientering i Borås om 80-100 timmar. Samhällsorienteringen ges på de nyanländas modersmål då det huvudsakliga syftet är att informeras om hur Sverige fungerar. Målet är att man som nyanländ ska erbjudas samhällsorientering inom 4 månader från mottagningssamtalet.

De integrationsverksamheter och projekt som pågår i Bollebygd 2016-2017 är:

- Perioden september 2016-december 2017 bedriver kommunen projekt Flyktingguide finansierat med paragraf 37a medel från Länsstyrelsen.

- Sökt medel enligt § 37 också för en busslinje till och från Töllsjö för att möjliggöra att nyanlända enklare också ska kunna bo i Töllsjö.
- Sökt medel för en bostadskoordinator, besked väntas sent under 2016.

Insatser för att nå målen

Kommunen ska verka för att skapa en positiv bild och lyfta goda exempel som sker inom integration. Genom att ha tydliga mål, följa upp arbetet regelbundet och införliva normer och arbetssätt som främjar integrationen ska ett långsiktigt hållbart integrationsarbete säkerställas. För att förankra det lokala arbetet i ett globalt perspektiv bör strategin och handlingsplanen återkopplas mot bland annat Eus 11 punktsprogram.

Årligen bör en handlingsplan tas fram, kopplad till integrationsstrategin där tydliga mål och prioriteringar ges till verksamheterna att arbeta efter.

Det behöver vara ett kontinuerligt arbete med att utveckla och sedan underhålla samverkan med hyresvärdar, civilsamhället och näringslivet.

Ansvar och fortsatt arbete

För att nå målen ska alla verksamheter inom kommunen arbeta aktivt utifrån integrationsstrategin både ur ett attitydperspektiv och med reella insatser. Den befintliga integrationsgruppen inom bildnings- och omsorgsförvaltningen bör kompletteras med representanter också från samhällsbyggnadsförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen. Samarbetet med stiftelsen behöver stärkas och utvecklas.

Uppdateringen av strategin kan göras efter behov men en revidering bör minst ske vart tredje år. Handlingsplanen ska följas upp årligen och vara en del i mål – och budgetplaneringsarbetet. Ansvaret för revidering och uppföljning ligger på verksamhetsområde Integration inom Individ och familjeomsorgen.

Bilaga 1

De elva europeiska grundprinciperna för integration

1. Integration är en dynamisk dubbelriktad process med ömsesidigt tillmötesgående mellan alla invandrare och invånare i medlemsstaterna
2. Integration innebär respekt för Europeiska unionens grundläggande värderingar
3. Sysselsättningen är en väsentlig del av integrationsprocessen och är avgörande för invandrarnas delaktighet, för invandrarnas bidrag till värdsamhället och för att synliggöra dessa bidrag
4. Grundläggande kunskap om värdsamhällets språk, historia och institutioner är absolut nödvändig för integrationen. Att ge invandrarna möjlighet att förvärva denna grundläggande kunskap är viktigt för en framgångsrik integration
5. Utbildningsinsatser har avgörande betydelse för att göra invandrarna, och i synnerhet deras efterkommande, beredda att bli mer framgångsrika och aktiva deltagare i samhällslivet
6. Invandrars tillträde till institutionerna samt till offentliga och privata varor och tjänster på samma grund som inhemska medborgare och utan diskriminering har grundläggande betydelse för en bättre integration
7. Ofta förekommande samspel mellan invandrare och medlemsstaternas medborgare är en grundläggande mekanism för integration. Gemensamma forum, en interkulturell dialog, utbildning om invandrare och invandrarkulturer och stimulerande levnadsförhållanden i stadsmiljön ökar samspelet mellan invandrare och medlemsstaternas medborgare
8. Utövandet av olika kulturer och religioner garanteras i stadgan om de grundläggande rättigheterna och måste tryggas, om utövandet inte strider mot andra okränkbara europeiska rättigheter eller den nationella lagstiftningen
9. Invandrarnas medverkan i den demokratiska processen och i utformningen av integrationspolitik och integrationsåtgärder, särskilt på lokal nivå, som stöder deras integration
10. Att integrera integrationspolitiken och integrationsåtgärderna i alla relevanta politikområden och myndighetsnivåer och offentliga tjänster är en viktig faktor vid utformningen och genomförandet av den allmänna politiken
11. Att utarbeta tydliga mål, indikatorer och utvärderingsmekanismer är nödvändigt för att anpassa politiken, utvärdera framstegen när det gäller integrationen och göra informationsutbytet effektivare